

Asia

**EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan sekä puolustusyhteistyön kehittäminen, pysyvän rakenteellisen yhteistyön toimeenpano**

Kokous

**U/E/UTP-tunnus**

UTP 03/2017 vp

**Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu**

Pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) toimeenpano etenee sitoumusten ja projektien kautta. Syksyn aikana on määrä antaa neuvoston suositus sitoumusten jaksottamisesta ja tarkentamisesta sekä tehdä neuvoston päätökset uusista PRY-projekteista ja kolmansien maiden osallistumisesta projekteihin.

Sitoumusten tarkentamisesta ja jaksottamisesta annettava suositus on valmisteltu komiteoissa ja työryhmissä, ja se on määrä hyväksyä neuvostossa lähiaikoina, mahdollisesti jo ennen 15.10. järjestettävää ulkoasiainneuvostoa. Uusista PRY-projekteista ja kolmansien maiden osallistumisesta on määrä päättää 20.11.2018 ulkoasiainneuvoston kokoontuessa puolustusministerikokoonpanossa. Kolmasmaasääntöjen periaatteita on käsitelty, mutta luonnosta neuvoston päätökseksi ei vielä ole.

**Suomen kanta**

- Suomi on mukana pysyvän rakenteellisen yhteistyön toimeenpanossa ja tukee sitä. Sitoumusten tarkentamisella ja jaksottamisella varmistetaan, että PRY:n osallistujamaat ymmärtävät sitoumukset samalla tavalla, ja tuetaan niiden täyttämistä. Suomi tukee lähestymistapaa, jossa uusia sitoumuksia ei tässä vaiheessa esitetä eikä nykyisiä sitoumuksia laajenneta.
- PRY:n kansallista toimeenpanoa koskevassa raportoinnissa on löydettävä tasapaino riittävien mittarien kehittämisen ja edistymisen osoittamisen sekä osallistujamaille syntyvän työtaakan välillä. Raportointi on pidettävä mahdollisimman kevyenä, ja eri puolustusaloitteiden (PRY, Euroopan puolustusrahasto, puolustuksen vuosittainen arviointi) välisiä yhteyksiä on edelleen kehitettävä. PRY:n tulee keskittyä ensisijaisesti konkreettisten yhteistyömuotojen edistämiseen, kehittämiseen ja toimeenpanoon.
- Suomi osallistuu aktiivisesti niiden PRY-projektien kehittämiseen ja toimeenpanoon, joihin osallistumisesta on päätetty.
- Suomen osallistuminen uusiin PRY-projekteihin arvioidaan huomioiden kansalliset puolustuksen tarpeet, projektien edellyttämät resurssit sekä turvallisuuspoliittiset näkökulmat. Suomi jatkaa uusien PRY-projektiehdotusten arviointia ja osallistumismahdollisuuksien kartoittamista. Tällä hetkellä näkymä on se, että Suomi osallistuu yhteen uuteen PRY-projektiin (Viron johtama projekti miehittämättömien maajärjestelmien kehittämiseksi). Lisäksi Suomi on ilmaissut kiinnostuksen toiseen uuteen projektiin (Ruotsin johtama harjoitusalueen

kehittäminen Pohjois-Ruotsissa), mutta sen päätyminen PRY-projektiksi on tässä vaiheessa epätodennäköistä. Lopulliset osallistumispäätökset tehdään marraskuussa 2018.

- Suomi kannattaa kolmansien maiden käytännönläheistä ja tarvelähtöistä osallistumista PRY-projekteihin korostaen yhteistyön lisäarvoa. Lähtökohtana kuitenkin on, että kolmannet maat eivät voi osallistua EU:n päätöksentekoon.

## **Pääasiallinen sisältö**

### Sitoumusten tarkentaminen ja jaksottaminen

Pysyvä rakenteellinen yhteistyö (PRY) käynnistettiin joulukuussa 2017, kun EU:n neuvosto teki päätöksen pysyvästä rakenteellisesta yhteistyöstä ja siihen osallistuvien jäsenvaltioiden luettelon vahvistamisesta (YUTP 2017/2315). Maaliskuussa 2018 neuvosto antoi suosituksen PRY:n toimeenpanoa koskevasta etenemissuunnitelmasta (2018/C 88/01).

PRY-sitoumukset koskevat puolustusmateriaalialan investointeja, puolustusjärjestelmien yhdenmukaistamista, joukkojen käytettävyyttä, suorituskykypuutteiden täyttämistä ja eurooppalaisia materiaalihankkeita. Käynnistämispäätöksen mukaan sitoumukset pannaan toimeen vaiheittain. PRY on jaettu strategisiin jaksoihin, joista ensimmäiset ovat vuosina 2018–2020 ja 2021–2025. Jaksojen alussa tarkennetaan tavoitteet sitoumusten täyttämiseksi. Maaliskuussa 2018 annetun neuvoston suosituksen mukaan sitoumusten jaksottamisesta ja tarkentamisesta tulisi sopia kesäkuuhun 2018 mennessä. Työ käynnistyi kesän aikana, mutta tavoiteaikataulussa ei ole pysytty. Tavoitteena on kehittää yhteisymmärrystä sitoumusten sisällöstä ja edistää PRY:n toimeenpanoa. Sitoumusten täyttämiseen pyritään kehittämään mittareita. Lähtökohtana on, ettei uusia sitoumuksia tehdä, sitoumusten sisältöä muuteta tai sitoumuksia priorisoida. Lisäksi neuvoston suositus (toisin kuin päätös) ei ole oikeudellisesti sitova asiakirja.

Sitoumusten tarkentamista ja jaksottamista koskevan suosituksen pohjalta osallistujamaat päivittävät PRY:tä koskevat kansalliset toimeenpanosuunnitelmansa 10.1.2019 mennessä. Tämän jälkeen korkea edustaja raportoi keväällä 2019 PRY:n toimeenpanosta.

Puolustusmateriaalialan investointeihin liittyen neuvoston suositus pyrkii mm. täsmentämään sitoumusta puolustusmenojen säännöllisestä korottamisesta edellyttämällä osallistujamailta kansallisissa toimeenpanosuunnitelmissa tietoja puolustusmenojen kasvattamista koskevista suunnitelmista. Suomen toimeenpanosuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan, ettei sillä loukata eduskunnan budjettivaltaa. Natoon kuuluvien osallistujamaiden tulisi kertoa suunnitelmistaan Nato-kehyksessä asetettujen puolustusmenojen koskevien tavoitteiden täyttämiseksi. Myös muista materiaalialan investoinneista edellytetään tarkkaa raportointia.

Puolustusjärjestelmien yhdenmukaistamiseen liittyviä sitoumuksia tarkennetaan mm. edellyttämällä EU:n työkalujen, kuten puolustuksen säännöllisen arvioinnin (CARD) ja kesäkuussa 2018 vahvistettujen EU:n uusien suorituskykyprioriteettien huomiointia kansallisessa päätöksenteossa. Osallistujamaita kannustetaan myös puolustustutkimuksen valmistelutoimen (2017–2019) ja puolustusteollisen kehittämisohjelman (2019–2020) tulosten hyödyntämiseen, yhteishankkeiden suorituskykyvaatimusten harmonisointiin, suorituskykyjen jakamiseen sekä tiiviimpään yhteistyöhön kyberpuolustuksessa.

Joukkojen käytettävyyden alan sitoumusten tarkentaminen kattaa mm. EU-operaatioihin käytössä olevien joukkojen systemaattisemman ilmoittamisen, nopeaan toimintaan liittyvän kansallisen päätöksenteon kehittämisen ja operaatioiden tukemisen. Osallistujamaiden tulisi olla säännöllisesti mukana EU:n taisteluosastoissa ja ilmoittaa tästä vähintään neljä vuotta etukäteen. Osallistujamailta

edellytetään vuoden 2019 loppuun mennessä kansallisia suunnitelmia sotilaallisen liikkuvuuden edistämiseksi ja pyydetään ehdotuksia sotilaallisen kriisinhallinnan yhteisrahoituksen laajentamiseksi.

Suorituskykypuutteiden täyttämistä ja eurooppalaisia materiaalihankkeita koskevia sitoumuksia tarkennetaan mm. pyytämällä osallistujamailta tarkempia suunnitelmia siitä miten eurooppalaisten suorituskykypuutteiden täyttäminen huomioidaan kansallisesti, kuinka eurooppalaista yhteistyötä arvioidaan etusijalla tulevilla hankkeilla ja kuinka kansalliset hankintastrategiat hyödyttävät eurooppalaista puolustusteollisuutta. Osallistujamaita kehoitetaan hyödyntämään täysimääräisesti Euroopan puolustusvirastoa suorituskykyjen kehittämisessä.

### PRY-projektit

Neuvosto hyväksyi joulukuussa 2017 poliittisen julistuksen ensimmäisistä PRY-projekteista. Neuvoston päätös projekteista hyväksyttiin maaliskuussa 2018 (YUTP 2018/340). Suomi on osallistunut kolmeen projektiin: 1) ESSOR-kenttäradio, 2) sotilaallisen liikkuvuuden helpottaminen sekä 3) keskinäinen avunanto kyberturvallisuudessa. Lisäksi Suomi on tarkkailijana kyberuhkiin liittyvään tiedonvaihtoon sekä logistisen yhteistyön kehittämiseen liittyvissä projekteissa. Korkea edustaja raportoi ensimmäisistä projekteista kesäkuun ulkoasiainneuvostolle todeten, että työ etenee, mutta osa projekteista on käynnistynyt hitaasti.

Uusien PRY-projektien haku käynnistettiin 2.5.2018. Heinäkuun lopun määräaikaan mennessä osallistujamaat tekivät 33 ehdotusta uusiksi projekteiksi. Ehdotuksiin sisältyy mm. yhteistä koulutusta ja suorituskykyjen kehittämistä eri puolustushaaroissa. Suomi on tukenut Viron ehdottamaa projektia miehittämättömien maajärjestelmien kehittämiseksi. Lisäksi on käyty alustavia keskusteluja mm. Ruotsin esityksestä harjoitusalueen kehittämiseksi Pohjois-Ruotsissa. Ehdotuksista vain osan arvioidaan päätyvän ns. toisessa projektiaallossa toteutettaviksi projekteiksi (ensimmäisessä aallossa valittiin 17 projektia 49 ehdotuksesta). Korkea edustaja esittää suosituksensa uusista projekteista neuvostolle lokakuun alussa. Toisessa projektiaallossa pyritään huomioimaan kesäkuun lopussa vahvistetut EU:n uudet suorituskykyprioriteetit.

### Kolmansien maiden osallistuminen

PRY:n perustamispäätöksen mukaan yleiset edellytykset kolmansien maiden osallistumiselle yksittäisiin hankkeisiin määritellään neuvoston päätöksessä. Tämä on määrä tehdä marraskuun ulkoasiainneuvostossa. Perustamispäätöksen mukaan neuvosto päättää SEU 46 artiklan 6 kohdan mukaisesti (yksimielisesti), täyttääkö projektiin kutsuttava kolmas maa vaadittavat edellytykset. Perustamispäätöksen mukaan kolmannet maat voidaan kutsua mukaan poikkeustapauksessa, jos ne tuovat projektille merkittävää lisäarvoa sekä ”myötävaikuttavat PRY:tä ja YTPP:tä lujittavasti”. Kolmannet maat eivät saa päätösvaltaa PRY:n hallinnoinnissa.

Joukko PRY:n osallistujamaita on jakanut ajatuspapereita kolmansien maiden osallistumisesta. Neuvoston päätöksen valmistelu käynnistyi syyskuussa näiden pohjalta. Jotkut osallistujamaat painottavat Euroopan itsenäisen toimintakyvyn kehittämistä, toisten lähtökohtana on yhteistyön lisäarvo. Ajatuspapereissa pyritään määrittämään kolmansille maille asetettavia vaatimuksia ja ehdotetaan menettelyitä osallistumista koskevaan päätöksentekoon.

### **EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely**

SEU 42 artiklan 6 kohta ja SEU 46 artikla

### **Käsittely Euroopan parlamentissa**

**Kansallinen valmistelu**

EU-ministerivaliokunta 28.9.2018

**Eduskuntakäsittely**

Ulkoasiainvaliokunta

**Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema****Taloudelliset vaikutukset****Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät****Asiakirjat****Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**

Tuomas Koskeniemi/PLM, p. 0295 140 058

Outi Hyvärinen/UM, p. 0295 350035

Salla Sammalkivi/VNK, p. 0295 160207

**EUTORI-tunnus****Liitteet****Viite**

---

|                            |                                                                                                   |
|----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Asiasanat<br><b>Hoitaa</b> | Euroopan puolustusrahasto, puolustuspolitiikka, YTPP, EU:n tulevaisuus<br><b>PLM, UM, VM, VNK</b> |
| Tiedoksi                   | ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PE, SM, STM, TEM, TULLI, VTV, YM                                     |

---